Gemeente Borne

Nummer
23int00418

Tweesporen-koers huisvesting nieuwe Bornenaren en huisvesting ontheemden

De gemeente Borne is een inclusieve samenleving, waarin iedereen kan meedoen en wordt gehoord, ongeacht afkomst, geaardheid of beperking. Vanuit deze visie, die staat opgenomen in het Borns akkoord 2022-2026 en op basis van de ambitie dat we in 2030 een dorp willen zijn waarvoor gastvrijheid en omkijken naar elkaar kenmerkend zijn (MijnBorne2030), stellen wij gezamenlijk een tweesporen-koers vast voor de opvang nieuwe Bornenaren en huisvesting ontheemden.

De opgaven op het gebied van statushouders, asiel en vluchtelingen zijn groot. De gemeente is verantwoordelijk voor het faciliteren van verschillende huisvesting voor de hierboven genoemde doelgroepen waarbij de Wet “gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen” (de zogenoemde “Spreidingswet Asiel”) versnelde aanleiding geeft om gezamenlijk te komen tot een passende oplossing binnen de grenzen en mogelijkheden van de gemeente Borne. Vanuit het Rijk heeft de gemeente Borne indicaties ontvangen voor de taakstelling voor deze doelgroepen. Deze indicaties zijn eind 2022 vastgesteld voor 2023 en bewegen mee met de mondiale ontwikkelingen.

De doelstellingen

In dit document wordt de tweesporen-koers voor de jaren 2023-2024 weergegeven. Dit op basis van de ter beschikking staande feitelijke informatie over aantallen en de daaruit voortvloeiende taakstellingen en opgaven die voor deze periode mogelijk gaan gelden. Het gaat om mogelijke oplossingen die we in deze periode (versneld) kunnen organiseren en faciliteren voor:

1. huisvesting, begeleiding en integratie van nieuwe inwoners (statushouders = mensen met een verblijfsvergunning);
2. de regionale taakstelling voor opvang van Oekraïense ontheemden en
3. de asielopgave.

De voorgestelde koers gaat over een periode van l 2 jaar (2023 en 2024) en is sterk afhankelijk van de mondiale ontwikkelingen voor de uitvoering ervan. Tegelijkertijd is het wenselijk om verder te kijken omdat huisvesting van statushouders en opvang van asielzoekers en ontheemden ook ná 2024 aan de orde zal zijn. Op het einde van dit document wordt daar nader op in gegaan.

Landelijke wettelijke kaders die van toepassing worden

Bij het bepalen van onze mogelijkheden is het van belang om de landelijke wetgeving/afspraken daarbij te betrekken. Het gaat dan om:

- Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (de zogenoemde “Spreidingswet Asiel”): naar verwachting vanaf februari/maart 2023 van kracht;
- Wet gemeentelijke taak tijdelijke Wet opvang Oekraïners: in consultatie / voorjaar 2023 van kracht / looptijd tot voorjaar 2025;
- Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
- Huisvestingswet 2014, artikel 28;

- Procesplan Twente en
- Wet inburgering 2021.

Aannames

Gelet op voorgaande context zijn enkele aannames gedaan om tot deze tweesporen-koers te komen:

- De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen; de zogenoemde “Spreidingswet Asiel” wordt van kracht;
- De colleges van B&W van alle 14 Twentse gemeenten stemmen in met het Procesplan Twente;
- de prognoses van het Rijk met betrekking tot de taakstelling wijken niet sterk af van de hierna volgende aantallen en
- alle mogelijkheden tot huisvesting worden bekeken en in samenspraak met de raad vastgesteld.

Opgaven waar de gemeente Borne op korte termijn voor komt te staan

Statushouders (inclusief minderjarigen)

Asielzoekers worden statushouders zodra ze een verblijfsvergunning krijgen. Ze gaan dan deel uitmaken van de Nederlandse samenleving en zijn nieuwe inwoners van Nederland. Het is een wettelijke taak van gemeenten om de aan hen toegewezen statushouders passende huisvesting te bieden, evenals hulp bij de verdere integratie (Huisvestingswet 2014, artikel 28). Twee keer per jaar wordt de taakstelling bekend gemaakt, sinds eind oktober 2022 kennen we de taakstelling voor de 1e helft 2023. Volgens een afgesproken verdeelsleutel wordt de taakstelling van individuele gemeenten bepaald. De huisvestingstaakstelling 2022 is volledig gerealiseerd.

De gemeente Borne zal in de eerste helft van 2023 aan 29 statushouders huisvesting moeten bieden en naar verwachting eveneens 29 in de tweede helft van 2023.

Oekraïners

Sinds 1 april 2022 hebben burgemeesters in Nederland de wettelijke taak en bevoegdheden om te voorzien in de opvang van Oekraïense ontheemden, waaronder de huisvesting, verzorging en de voorbereidingen daarvoor. Dit vloeit voort uit de inwerkingstelling van een noodwet; de uitwerking hiervan is vastgelegd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne. De Veiligheidsregio’s zijn belast met de coördinatie om opvang te regelen in hun regio. Het Veiligheidsberaad heeft in maart 2022 ingestemd met de vraag van het kabinet om 75.000 opvangplekken te realiseren; 3.000 opvangplekken per Veiligheidsregio.

December 2022 heeft de staatssecretaris de Tijdelijke Wet opvang Oekraïners aangekondigd. Het noodwet-karakter verdwijnt hierdoor en de opvang wordt een verantwoordelijkheid voor het gehele lokale bestuur. Tegelijkertijd werd een ophoging aangekondigd. Voor Twente gaat het om een ophoging van 3000 naar 3600 plaatsen per 1 juli 2023 (mogelijk 4000 plaatsen eind 2023). Aan Borne zijn 134 opvangplaatsen toegerekend.

De gemeente Borne faciliteert op dit moment voor 300 Oekraïense vluchtelingen de huisvesting (210 op Maria Mediatrix en 90 op de Zwanenhof). Dit is zo’n 10% van de Twentse opgave, meer dan het dubbele van wat naar rato van de gemeente Borne verwacht zou mogen worden.

Asielopvang
De landelijk benodigde opvangcapaciteit voor asielzoekers is door het Rijk verdeeld over de provincies. Dit is gedaan met de aan de Landelijke Regietafel afgesproken verdeelsleutel, die gehanteerd wordt totdat De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (de zogenoemde “Spreidingswet Asiel”) in werking treedt.

Hoe de verdeling van opvangplekken vervolgens plaatsvindt binnen de provincie, tussen de regio’s en gemeenten, is aan iedere Provinciale Regietafel om daar afspraken over te maken.

Toepassing van de hiervoor genoemde verdeelsleutel leidt er toe dat de gemeente Borne eind 2023 voor ruim 80 asielzoekers huisvesting moet bieden.

Doelstellingen 2023-2024

Gelet op de context en mogelijkheden stelt het college van B&W een tweesporen-koers voor:

- Blijvende huisvesting realiseren voor nieuwe Bornenaren en

Tijdelijke huisvesting bieden voor ontheemden. **Doelgroep**		**Aantal**	***Koers***	***Toelichting***
Koers 1	Blijvende huisvesting Nieuwe Bornenaren ‘statushouders’	*+/- 60 nieuwe Bornenaren opvangen (inclusief minderjarigen) in 2023. Hetzelfde geldt naar verwachting voor de taakstelling 2024.*	*Behalen taakstelling met afspraken Welbions en inzet flexwoningen.*	*Indien nodig wordt Maria Mediatrix ingezet als tussenvoorziening voor het tijdelijk huisvesten tot er een woning ter beschikking wordt gesteld.*
Koers 2	Tijdelijke huisvesting ontheemden	*250 - 350 Oekraïense ontheemden*	*Continueren van de gemeentelijke opvang op Maria Mediatrix en/of de Zwanenhof gedurende 2023-2024.*	*Locaties worden ingezet zolang de gemeente hierover kan beschikken.* *Daarnaast is er nog sprake van particuliere opvang.*
		74 tot 82 Asielzoekers	*Tot eind 2024 faciliteert de gemeente Borne geen huisvesting op het gebied van asiel.*	*Voortzetting van de opvang van het zeer grote aantal Oekraïners geeft een aanzienlijke belasting op onze taakgebieden onderwijs, welzijn, werk en zorg. Het ontbreekt hierdoor aan capaciteit voor het realiseren van een opvang asielzoekers voor de komende twee jaar.*

Toekomst

Plan van aanpak

De gemeente Borne staat op het gebied van huisvesting en begeleiding van de drie doelgroepen voor een uitdaging. Planvorming voor de langere termijn is noodzakelijk. Naast het huidige huisvestingprobleem, wil de gemeente Borne ook integraal in kaart brengen wat de te verwachten effecten zijn op het gebied van integratie en participatie om zodoende eventuele problematiek op deze leefgebieden bespreekbaar te maken met Rijk, provincie, uitvoering en inwoners. Te denken valt aan capaciteit op scholen, lokale voorzieningen, (financiële) gevolgen uitvoeringsorganisatie, maatschappelijk werk en Zorg & Welzijn. Maar ook lokale impact over onder andere toegankelijkheid van sport en cultuur, (extra) taallessen en leerlingenvervoer dienen onderdeel te zijn van het integrale plan.

In het plan van aanpak zal het college van B&W nadrukkelijk aandacht schenken aan de noodzaak en de urgentie om bij de uitwerkingen alle betrokken inwoners, die (in)direct effect hebben op de participatie, tijdig van de juiste informatie te voorzien door middel van informatieavonden, informatiebrieven en nieuwsberichten.

Voor het opstellen van een breed integraal plan op het gebied van huisvesting, integratie en participatie is tijdelijk extra capaciteit nodig. Het college van B&W is voornemens een integraal plan van aanpak op te stellen.

Toekomstige ontwikkelingen

Er ontstaat een bijzonder aandachtspunt voor de Bornse context als er wetgeving tot stand komt waarbij Oekraïense ontheemden een asielprocedure kunnen opstarten Het is onbekend of deze mutatie meetelt voor onze taakstelling op het gebied van opvang asielzoekers wanneer zij blijvende huisvesting behouden in de opvanglocaties.